

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Вдовіна Іллі Олександровича на тему: «Організаційно-правові засади реалізації інформаційної безпеки України», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Ступінь актуальності обраної теми дисертації. Величезний обсяг інформації, що зберігається та обробляється в електронному форматі, робить суспільство уразливим перед різними видами кібератак, такими як віруси, хакерські атаки, фішинг тощо. Особливо гостро питання забезпечення інформаційної безпеки постало з початком повномасштабного вторгнення в Україну на початку 2022 року, оскільки російська федерація активно використовує інформацію як зброю. А відтак, інформаційна безпека є необхідною для забезпечення: по-перше, національної безпеки та територіально цілісності; по-друге, стабільності та безпеки критично важливих інфраструктур, що включає в себе: енергетичні системи, транспортні мережі, фінансові установи та інші сектори, які є важливими для функціонування суспільства. Втім, реалізація заходів інформаційної безпеки є неможливим без належно побудованої системи організаційно-правових засад здійснення даної діяльності. З огляду на зазначене, дисертаційне дослідження Вдовіна Іллі Олександровича на тему: «Організаційно-правові засади реалізації інформаційної безпеки України» є актуальним та своєчасним.

Виходячи з актуальності теми дисертаційного дослідження, автором досить коректно окреслено об'єкт і предмет дослідження. Чітко визначено його мету, яка полягає у тому, щоб на основі аналізу наукових поглядів вчених, норм чинного законодавства, а також практики його реалізації, з'ясувати сутність та особливості організаційно-правових засад реалізації інформаційної безпеки України, а також спираючись на позитивний вітчизняних та зарубіжний досвід, опрацювати напрями вдосконалення

організаційно-правового забезпечення відповідної діяльності. (с.16-17).

Відповідно до мети здобувачем вдало сформульовано та послідовно вирішуються такі завдання: охарактеризувати становлення та розвиток інформаційної безпеки України; розкрити напрямки розвитку державної політики у сфері забезпечення реалізації інформаційної безпеки України; оцінити сучасний стан правового регулювання забезпечення реалізації інформаційної безпеки України; здійснити розмежування галузей права у правовому регулюванні забезпечення реалізації інформаційної безпеки України; надати характеристику системі суб'єктів забезпечення реалізації інформаційної безпеки України та встановити місце серед них Служби безпеки України; встановити форми та методи реалізації інформаційної безпеки України; узагальнити міжнародний досвід правового регулювання забезпечення реалізації інформаційної безпеки та опрацювати можливості його використання в Україні; запропонувати напрямки вдосконалення організаційно-правового забезпечення реалізації інформаційної безпеки України (с.17).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Опрацювання дисертації дозволяє дійти висновку, що наукова праця містить всю систему обов'язкових компонентів, притаманних дисертаціям на здобуття ступеня кандидата юридичних наук. Зокрема, в роботі простежується концептуальна й структурна єдність, послідовність, логічність, взаємопов'язаність елементів; наявність критичного аналізу досягнень більшості наявних досліджень із цієї та суміжних проблем; наскрізний опис і пояснення методологічної позиції дослідника; повна та ґрунтовна предметно-змістова складова; достатня та репрезентативна емпірична база; належна апробація результатів дослідження.

Науково-методологічну основу дисертаційної роботи складає сукупність загальних та спеціальних методів наукового пізнання, застосування яких обумовлюється системним підходом, що надало можливість досліджувати проблеми в єдності їх соціального змісту і

юридичної форми. Нормативно-правову основу складають нормативно-правові акти різної юридичної сили, норми яких спрямовані на правове регулювання забезпечення реалізації інформаційної безпеки України. Науково-теоретичне підґрунтя для виконання дисертації складають наукові праці фахівців в галузі адміністративного права, загальної теорії держави і права, конституційного права, а також інших галузевих наук, зокрема: соціології, політології, філософії тощо.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що дисертаційне дослідження є однією із перших спроб комплексно, на монографічному рівні, з'ясувати сутність та особливості організаційно-правових засад реалізації інформаційної безпеки України, на основі чого розробити пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення організаційно-правових засад здійснення відповідної діяльності.

Характеристика основного змісту роботи.

Дисертація за своїм змістом є цілісним дослідженням обраної проблематики. Всі структурні елементи роботи поєднуються в єдине ціле за законами формальної логіки. Викладення матеріалу є логічно послідовним. Дисертація вносить свій вклад у розвиток адміністративно-правової науки взагалі, та у дослідження організаційно-правових засад реалізації інформаційної безпеки України.

Зміст дисертаційної роботи висвітлений достатньо повно, виклад запропонованих в роботі положень базується на ґрунтовному опрацюванні літературних джерел із проблематики дисертаційного дослідження. Автор сформулював свої висновки, які здатні стати значним внеском у розвиток вітчизняного адміністративного права. Категоріальний апарат рецензованої дисертації відповідає вимогам наукового стилю, а використана при написанні лексика є юридично виваженою та грамотною. Авторські позиції, ідеї враховують потужну інтелектуальну світову й вітчизняну традицію адміністративно-правових досліджень, а також здобутків суміжних галузей знань, спираються на широкий доктринальний та фактологічний матеріал.

Зокрема в роботі:

- виокремлено наступні ключові напрямки забезпечення реалізації інформаційної безпеки України: 1) ідеологічний; 2) нормативно-правовий; 3) організаційно-управлінський; 4) культурно-освітній; 5) налагодження ефективної, системної та систематичної внутрішньодержавної взаємодії та міжнародної співпраці з питань інформації та інформаційної безпеки; 6) інноваційний (с.95);

- сучасний стан нормативно-правового регулювання забезпечення реалізації інформаційної безпеки України охарактеризовано як задовільний, адже на сьогодні в нашій державі прийнято цілий ряд нормативно-правових актів різної юридичної сили, які визначають і концептуальні, і матеріально-правові, і процедурні аспекти реалізації зазначеної безпеки. Наразі інформаційна безпека на офіційному рівні визнана неодмінною і вкрай важливою складовою забезпечення національної, державної та воєнної безпеки держави, а нормативно-правові засади механізму забезпечення реалізації безпосередньо самої інформаційної безпеки розраховані не лише на боротьбу із конкретними нагальними загрозами і небезпеками, а на всебічне зміцнення і розвиток інформаційної сфери України з урахуванням як національних, так і міжнародних інтересів нашої держави. Разом із тим, не можна не відмітити того, що відсутність закону «Про інформаційну безпеку України», який мав би стати стрижневим у системі нормативно-правових актів з питань інформаційної безпеки, не сприяє узгодженій та послідовній реалізації цієї безпеки (с.98);

- з'ясовано, що система суб'єктів забезпечення реалізації інформаційної безпеки являє собою складний механізм, тобто сукупність активних, взаємопов'язаних і взаємодіючих суб'єктів, що перебувають у певній ієрархії та виконують відведене їм функціональне призначення. Обсяги і характер компетенції зазначених суб'єктів у досліджуваній сфері різняться, залежно від того, є для них забезпечення реалізації інформаційної безпеки основним (одним із декількох основних) чи супутнім напрямом

діяльності. До основних складових вище зазначеної системи суб'єктів належать такі: 1) суб'єкти загальної компетенції, до яких належать Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування; 2) суб'єкти забезпечення реалізації інформаційної безпеки України міжгалузевої компетенції (суди та органи прокуратури); 3) суб'єкти галузевої компетенції; 4) суб'єкти спеціальної компетенції (Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національна поліція України та Служба безпеки України) (с.152);

Окрім перерахованих, автор висловлює низку інших важливих наукових висновків, пропозицій та рекомендацій.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані в дисертації пропозиції та висновки можуть бути використані: у науково-дослідній сфері – для подальшого наукового опрацювання теоретико-прикладних питань, пов'язаних із організаційно-правовими засадами реалізації інформаційної безпеки України; у правотворчості – під час розробки нових та вдосконалення діючих нормативно-правових актів, норми яких спрямовані на регулювання суспільних відносин, які виникають в процесі реалізації інформаційної безпеки в Україні; у правозастосовній діяльності – для покращення практичної діяльності суб'єктів, що уповноважені реалізовувати заходи у сфері забезпечення реалізації інформаційної безпеки України; в освітньому процесі – під час підготовки лекційних та навчально- та науково-методичних матеріалів, підручників та навчальних посібників з дисципліни «Адміністративне право», а також інших дисциплін адміністративно-правового характеру.

Дискусійні положення та зауваження.

Надаючи загальну позитивну оцінку дисертаційному дослідженню, варто вказати на окремі недоліки та дискусійні положення, що містяться у тексті роботи.

1. Так, досліджуючи теоретико-методологічні забезпечення

реалізації інформаційної безпеки України здобувачу варто було виділити окремий підрозділ, присвячений встановленню кола та змісту принципів, на яких має будуватись забезпечення реалізації інформаційної безпеки в нашій державі. А відтак, на захисті дисертації додатково хотілося б уточнити: які саме принципи Ілля Олександрович пропонує виділяти в розрізі представленої проблематики?

2. Протягом всього наукового дослідження здобувач неодноразово акцентує увагу на тому, що не ефективне забезпечення інформаційної безпеки негативно впливає на діяльність органів державної влади, організацій та підприємств різних форм власності, а також окремих індивідів. З огляду на це, додатково хотілося б уточнити: що, або хто, є мішенями маніпулятивного впливу шляхом використання інформаційних ресурсів?

3. На мою думку, автору в рамках розділу 3 дисертаційного дослідження «Шляхи вдосконалення організаційно-правового забезпечення реалізації інформаційної безпеки України» окрему увагу варто було присвятити вдосконаленню взаємодії суб'єктів забезпечення інформаційної безпеки, оскільки ефективне вирішення завдань у даній сфері фактично не можливе якимось одним конкретним суб'єктом.

4. Додатково хотілося б уточнити: як саме автор пропонує розширити співпрацю не тільки між різними органами державної влади, а й недержавними суб'єктами, зокрема фахівцями з ІТ-сфери, а також іншими підприємствами, організаціями, які здійснюють свою діяльність у галузі інформаційних технологій?

Однак висловлені зауваження носять характер побажань та суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку рецензованої дисертації.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог.

Дотримання принципів академічної доброчесності. Вивчення змісту дисертації та наукових публікацій дає змогу дійти висновку про відсутність

академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації чи порушення інших видів принципів та правил академічної доброчесності, які могли б поставити під сумнів самостійний характер рецензованого дослідження. Зазначене підтверджується наявністю відповідних посилань на вказані автором літературні джерела, зокрема під час використання ідей, розробок, відомостей тощо.

Наведене дозволяє зробити **висновок**, що дисертація Вдовіна Іллі Олександровича на тему: «Організаційно-правові засади реалізації інформаційної безпеки України» є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що вирішують конкретне наукове завдання, яке має суттєве значення для науки адміністративного права, тобто за своєю актуальністю, новизною постановки та вирішенням досліджених проблем, теоретичним рівнем і практичною корисністю, достовірністю і обґрунтованістю одержаних результатів повністю відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**Доцент кафедри
правоохоронної діяльності та поліцейстики
Харківського національного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук**

Антон ІВАНОВ

Фахівць ВАРВ Кримінальба 0